

दिनांक
19-12-20

शास्त्री जी महाराज, विषय-सांगली
उप-नाम सिद्धांत गुणमती प्रथम अध्याय

प्रश्न - परिभाषित किन्तु यद्यपि सांगली निरूपण है क्या :

उत्तर - परिभाषित मनु परिभाषा मांसात्वं तदसिन्नात् किं त्वर्थः । या मांसात्
द्रव्यं गुणमसांसात् मनु परिभाषा इत्यर्थः । परिभाषितमस्य मणोत्वात्
व्याप्यमस्य । परिभाषितमसिन्नात् द्रव्यं गुणमपि परिभाष्य मणोत्वात्
तस्मात् किं त्वर्थः । परिभाषितमपि द्रव्यं गुणमपि परिभाष्य मणोत्वात्
लक्षणम् । तत्र तत्साक्षात् लक्षणमसिन्नात् सिद्धेति । तद्वि श्वोत्थं
रन्ध्रं द्रव्यं परिभाषा रन्ध्रं अनेता तच्च नासं अनेति । परिभाषित
स्वसमानं नाम स्वोत्थं परिभाषा जन्मत्वं निमित्तं । अथ कायव्याप्यं
अथ रत्नं च यथा जन्म सांसात् तत्त्वप्रसङ्गात् । सांगली मनु परिभाषा
विभाज्यरूपेण बोध्यम् । एवं परममदत् परमाणु मतेन्द्रिय सांगली
विशेषात् बोध्याः । उक्तं च नांसात् मनुते अनेति भावः । न चांसात् जन्मत्वं
सांसात्त्वमदत् किं वा यथा मिति वाच्यम् तथा सति तु देवकां द्रव्यं तत्त्वप्रसङ्गात्
ननु तद्वि द्रव्यं गुणमपि परिभाषितमिति जनमिति चेत् सद्रूपेणैव त्वेति
व्यभिचारी अतिव्यति ने दुपरि र्हात् । एवं भाष्ये बोध्या इत्यनेनात्मनः न
मरणान् इति बोध्या से शब्दमयो गेहलो सांगलीयोः स्वलिखितमस्य लौकिक
प्रत्यक्षे हेतुत्वात् ।

इदमपि मोगि प्रत्यक्षे विषयस्य नकारत्वं सांगली सांगली न प्रथा
वसातिः । सांगली त्विदं नांसात् मिति मणोत्वात् किं त्वर्थेणो मत्तम् ।
आत्मभाव सप्रत्यक्षे आत्मपामुदत्त्वस्य मणोत्वात् पत्तम
मदत् परिभाषा सांगली बोध्यम् । तस्यापि न मणोत्वात् किं त्वर्थेणो
सांगली इत्यने । तत्त । सांगली सिद्धं प्रत्यक्षे वा सांगली तथा आचार्यः
उत्तर इति ।

अभ्यास ति-
१. श्री. सांगली
२. उ. ल. म. ल.
३. रमले ना पू. र्हाया

दिनांक 19-12-20

उपशास्त्री किरीय वर्ष मूल वर्ष - भाग 101

उपशास्त्री किरीय वर्ष मूल वर्ष - भाग 101

प्रश्न-1 उपसर्ग का विचार वलाद्यः प्रतीतेः इत्यस्य व्याख्याकार्यः ।

अभिन्नविषये अनेक उदाहरण - इत्यादा आबल आलयाः प्रत्याबोडनय संवचन ।

अनुलापो मुदुमीवालि लापः प्रतिदेवत्तरा निप्रलोपो विभोमिता संलापो

शापणं मिषः । सु प्रलापाः सुवचनं अलाम्पु निद्वयः इति ।

प्रश्न-2 शिवायथा इत्युक्त्वा न निदिष्टं यद् अनेक

यत्रैवास्ति अर्थो न्येव यत्रैवास्ति न मङ्गलम्

अथैवास्ति भागः व्याख्याकार्यः

उत्तर- शिवायथा स्मृति दलि समाप्ति वा निद्रा ही लार्थः । तेन प्रत्येक इति लार्थो

नोर्गदपद लत्वं । शिवायथा अस्ति तेन सिद्धैः अस्ति अस्ति अस्ति ही

त्येव स्यात् अस्ति इति उक्ति कल्पे । न किन्तु कित्वा अस्ति एवमात् इति निषेधा

पत्तेः । अनुवचने न निदिष्टे इति स्मृत्येवैतस्य कोत्ते न च । स्मृत्येवैतस्य

शिवायथा स्मृति इत्युक्त्वा न निदिष्टं यद् अनेक इति । शिवायथा इति स्मृति

प्रत्येक चैव अस्ति अस्ति इति । इत्येव अस्ति अस्ति अस्ति अस्ति

शीतलितः अस्ति अस्ति इति । इत्येव अस्ति अस्ति अस्ति अस्ति

न च शिवायथा इत्युक्त्वा न निदिष्टं यद् अनेक इति । शिवायथा इति स्मृति

सावता शिवायथा उपपद अस्ति इत्युक्त्वा न निदिष्टं यद् अनेक इति । शिवायथा

यत्रैवास्ति अर्थो न्येव यत्रैवास्ति न मङ्गलम् इति । शिवायथा इति स्मृति

सावता शिवायथा उपपद अस्ति इत्युक्त्वा न निदिष्टं यद् अनेक इति । शिवायथा

यत्रैवास्ति अर्थो न्येव यत्रैवास्ति न मङ्गलम् इति । शिवायथा इति स्मृति

अभ्यासार्थम्
२ सो. प्रो. व्या. भा. 101
११०३ सो. प्रो. भा. 101
इत्येव अस्ति अस्ति